

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

вул. Василя Липківського, 45, м. Київ-35, 03680, МСП, Україна
Тел.: (044) 494 06 06 Факс: (044) 494 06 67

Р І Ш Е Н Н Я

13 червня 2016 року

Колегія Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України, затверджена розпорядженням заступника голови Апеляційної палати Шатової І.О. від 15.03.2016 № 21 у складі головуючого Ресенчука В.М. та членів колегії Ткаченко Ю.В., Терехової Т.В., розглянула заперечення Дідика Д.А. проти рішення Державної служби інтелектуальної власності України (далі – ДСІВ) про відмову в реєстрації знака для товарів і послуг «hавka» за заявкою № т 2015 16740.

Представник апелянта – патентний повірений Шевченко І.А.

Представник Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» – Палочкіна О.В.

При розгляді заперечення до уваги були взяті наступні документи:

- заперечення вх. № 3553 від 12.03.2016 проти рішення ДСІВ за заявкою № т 2015 16740 з додатками;
- копії матеріалів заявки № т 2015 16740;
- додаткові матеріали вх. № 5821 від 18.04.2016;
- додаткові матеріали вх. № 9247 від 08.06.2016.

Аргументація сторін

На підставі висновку закладу експертизи 29.12.2015 ДСІВ було прийнято рішення про відмову в реєстрації знака для товарів і послуг «hавka» за заявкою № т 2015 16740, оскільки заявлене словесне позначення:

- є таким, що суперечить публічному порядку та принципам моралі;
- є сленговим висловом, евфемізмом, використання якого веде до засмічення української мови:

«hавka – наведене літерами латинської абетки – хавка – еда; пицца; продукти питания».

Намір надання послуг з використанням заявленого позначення спрямоване на порушення етичних норм та правил поведінки, що склалися у суспільстві.

Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (розділ ІІ, стаття 5, пункт 1).

http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_synonims/191302/%D1%85%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0

<http://dic.academic.ru/dic.nsf/proverbs/9818/%D0%A5%D0%90%D0%92%D0%9A%D0%90>

<http://www.worklib.ru/dic/%D1%85%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0/>

<http://enc-dic.com/synonym/Havka-157132.html>

http://remontgruzovik.ru/blog/molodezhnyj_slengovyj_slovar/2015-02-19-60

Апелянт – Дідик Д.А. заперечує проти рішення ДСІВ про відмову в реєстрації знака для товарів і послуг «havka» за заявкою № т 2015 16740 відносно переліку послуг 35 класу Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків (далі – МКТП).

Апелянт вважає, що відповідно до пункту 1 статті 5 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» (далі – Закон) заявлене позначення не є таким, що суперечить публічному порядку та принципам моралі, оскільки не належить до позначень, визначених пунктом 4.3.1.1 Правил складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг, у редакції, затвердженій наказом Державного патентного відомства України від 20 серпня 1997 року № 72, зі змінами (далі – Правила), тому немає підстав для відмови в його реєстрації.

Апелянт аналізує поняття «публічний порядок», «мораль» та надає визначення слів «жаргонна (сленгова) лексика», «евфемізм», «хавка».

Слово «хавка» є сленговим синонімом слова «їжа» та було обране тому, що викликає асоціації з послугами 35 класу, які пов'язані із сферою громадського харчування та надаються апелянтом.

Оскільки сленгова лексика є частиною української мови, а визначення слова «хавка» наявне у офіційних інформаційних джерелах, апелянт вважає, що таке слово не може зачіпати людської гідності, вважатися ганебним та образливим чи таким, що порушує етичні норми та правила поведінки, що склалися в суспільстві. До того ж, внаслідок написання заявленого позначення «havka» латиницею, на думку апелянта, воно втрачає пряму асоціацію з українським словом «хавка».

Враховуючи наведені вище доводи, апелянт просить колегію Апеляційної палати відмінити рішення про відмову в реєстрації знака за заявкою № т 2015 16740 та зареєструвати заявлене позначення «havka» відносно послуг 35 класу МКТП.

Колегія Апеляційної палати вивчила і проаналізувала аргументацію сторін, що міститься в матеріалах справи і яку було наведено під час розгляду заперечення на апеляційному засіданні.

Керуючись пунктом 17.3.13 Регламенту Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2003 № 622 (далі – Регламент), з метою перевірки обґрунтованості прийнятого ДСІВ рішення та для встановлення відповідності позначення «havka» за заявкою № т 2015 16740 умовам надання правової охорони, визначеним пунктом 1 статті 5 Закону,

колегією Апеляційної палати проведено дослідження заявленого позначення згідно з пунктом 4.3.1.1 Правил.

Словесне позначення «havka» виконане стандартним шрифтом рядковими літерами латиниці, заявлене на реєстрацію без зазначення кольору відносно послуг 35 класу МКТП.

В описі знака у заявці № m 2015 16740 зазначено: «havka» – транслітерація латиницею українського слова «хавка». «Хавка» – сленгове слово, що має значення «їжа».

Відповідно до пункту 1 статті 5 Закону правова охорона надається знаку, який не суперечить публічному порядку, принципам гуманності і моралі, вимогам Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та на який не поширюються підстави для відмови в наданні правової охорони, встановлені цим Законом.

Згідно з пунктом 4.3.1.1 Правил, під час перевірки позначення, заявленого на реєстрацію як знак, щодо наявності підстав для відмови у наданні правової охорони, відповідно до пункту 1 статті 5 Закону, встановлюється: чи не належить заявлений знак до позначень порнографічного характеру, чи не містить антидержавних расистських лозунгів, емблем та найменувань екстремістських організацій, нецензурних слів та виразів тощо.

Аналіз зазначених норм дозволяє зробити висновок, що перелік позначень, які суперечать публічному порядку та принципам моралі не є вичерпним, а носить узагальнений характер.

З метою визначення правильності застосування зазначеної у рішенні ДСІВ підстави для відмови в реєстрації позначення «havka» колегія Апеляційної палати звернулася до тлумачення понять «публічний порядок», «мораль» та їх застосування як підстави для відмови в реєстрації позначення.

На сьогодні законодавством України термін публічний порядок не визначений, проте виходячи із наданих Великим тлумачним словником сучасної української мови (В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.) тлумачень термінів «публічний» та «порядок», публічний порядок – це публічно-правові відносини, які визначають основи суспільного ладу держави.

Публічний порядок (public policy) – понятие, выражающее соблюдение общественных интересов (Бизнес. Толковый словарь. – М.: «ИНФРА-М», Издательство «Весь Мир». Грэхэм Бетс, Барри Брайндли, С. Уильямс и др. Общая редакция: д.э.н. Осадчая И.М.. 1998). Під публічним порядком розуміється основоположну морально-етичну категорію, що забезпечує функціонування визнаних державою суспільних зв'язків та соціальну спрямованість механізмів їх регулювання.

У Коментарі до Паризької конвенції проф. Г. Боденхаузена, який є офіційним коментарем до всіх статей Паризької конвенції про охорону промислової власності, зазначено наступне: «знаком, що суперечить

публічному порядку, може бути знак, який не відповідає фундаментальним правовим і соціальним концепціям даної країни».

В свою чергу, правові засади України щодо захисту моральності у суспільстві складає Конституція України, Закон України «Про захист суспільної моралі», інші закони та нормативно-правові акти щодо захисту суспільної моралі, загальновизнані норми і принципи міжнародного права й міжнародних договорів України.

Мораль (лат. *Moralis* – нравственный, от *mos*, мн. *Mores* – обычаи, нравы, поведение) у перекладі з латинської мови - це одна з форм суспільної свідомості, соціальний інститут, що виконує функцію регулювання поведінки людей у всіх без виключення сферах життя. (Філософський словник/Ред. І.Т.Фролова; 4 видан. – М.: 1980). Вона представляє відому сукупність історично та життєво прийнятих принципів, поглядів, оцінок, переконань і заснованих на них норм поведінки, визначаючих і регулюючих відносини людей один до одного, суспільства, держави, сім'ї, колективу, класу, навколишньої дійсності (Словник російської мови. – М.: 1999).

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист суспільної моралі» суспільна мораль – система етичних норм, правил поведінки, що склалися у суспільстві на основі традиційних духовних і культурних цінностей, уявлень про добро, честь, гідність, громадський обов'язок, совість, справедливість.

Змістом державної політики у сфері захисту суспільної моралі є створення необхідних правових, економічних та організаційних умов, які сприяють реалізації права на інформаційний простір, вільний від матеріалів, що становлять загрозу фізичному, інтелектуальному, морально-психологічному стану населення.

Для з'ясування сутності позначення «хавка» колегія Апеляційної палати звернулась до доступних інформаційно-довідкових джерел та відомостей в мережі Інтернет, на які посилався заклад експертизи у своєму висновку, і встановила наступне.

Слово «хавка» та похідні від нього у сучасній українській мові мають таке тлумачення:

хавка, и, ж., діал. 1. Рот, глотка. (Великий тлумачний словник сучасної української мови, голов. ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1736 с.);

хавка -и; ж. жарг. пища, еда. (Большой толковый словарь русского языка. - 1-е изд-е: СПб.: Норинт С. А. Кузнецов. 1998);

хавка, и, ж., діал. 1. Рот, глотка.

хавкати, аю, аєш, діал. 1. Жадібно їсти. (Новий тлумачний словник української мови. За ред. В.Яременко, О.Сліпушко / Київ, 1998.);

хавка, -и, ж. їжа. хавати 1. -аю, -аєш, недок. їсти. (Словник сучасного українського сленгу. Упорядник Кондратюк Т.М., Харків, «Фоліо», 2006).

Отже, слово «хавка» наявне у тлумачних словниках української мови із позначкою «діал.», тобто діалектне, або «жарг.» - жаргонне (сленгове).

За сферами вживання словниковий склад української мови поділяється на загальноновживану і спеціальну лексику (лексику обмеженого вживання).

До лексики обмеженого вживання належать слова користування якими обмежене або територією, або тією чи іншою групою суспільства – представниками науки, техніки, мистецтва, виробництва. У спеціальній лексиці виділяють такі групи: діалектизми, терміни, професіоналізми, жаргонізми, арготизми. Ці слова використовуються лише в певних стилях і тому називаються стилістично маркованими.

Діалект, ч. Місцевий різновид мови; говірка. (Новий тлумачний словник української мови. За ред. В.Яременко, О.Сліпушко / Київ, 1998.);

Сленг, ч. лінгв. 1. Розмовний варіант професійного мовлення; жаргон. 2. Жаргонові слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення. (Новий тлумачний словник української мови. За ред. В.Яременко, О.Сліпушко / Київ, 1998.).

На лексичні особливості мовлення впливає рід занять людини, коло її інтересів, середовище, з якого вона вийшла і до якого належить.

Жаргон уживається у мовознавчій літературі для називання соціального відгалуження від загальнонародної мови. Жаргон – це лексикон розмовного мовлення людей, пов'язаних певною спільністю інтересів, зокрема професійною, або однаковими захопленнями. Багато жаргонізмів виникає в молодіжних колективах. (Пономарів О.Д. Стилістика сучасної української мови: Підручник.-К.: Либідь, 1993)

Експертизу заявленого позначення, яке може підпадати під дію пункту 1 статті 5 Закону щодо відмови в наданні правової охорони позначенням, які суперечать публічному порядку, принципам гуманності і моралі, необхідно проводити з урахуванням сучасного розуміння значення (суті) слів або зображень, що є його елементами, та їх сприйняття в суспільстві.

При цьому, визнання заявленого позначення або його елемента таким, що суперечить публічному порядку, принципам гуманності і моралі має бути очевидним. Лише натяк або невизначена можливість того, що хто-небудь може вирішити, що це позначення чи його елемент суперечитиме публічному порядку, принципам гуманності і моралі в певних обставинах не є достатнім для відмови в реєстрації такого знака в цілому.

За результатами вивчення відкритих інформаційно-довідкових джерел колегія Апеляційної палати прийшла до висновку, що «хавка» є словом жаргонної лексики так званого «молодіжного сленгу», що використовується здебільшого в середовищі учнівської та студентської молоді в іронічному або саркастичному значенні «їжа». В українському суспільстві воно не сприймається як лайливе і не належить до нецензурної лексики.

Жаргонна лексика насамперед пов'язана із потужною сміховою першоосною, що є складником культури як такої та національної сміхової культур зокрема. З цієї точки зору ідея сміхового потенціалу жаргонного

лексикону легко може бути перенесена в існування української мови (Ставицька Л. Український жаргон. Словник. – К.: Критика, 2005. 496 с.).

Крім цього, колегія Апеляційної палати зауважує, що під час встановлення того, чи суперечить заявлене позначення публічному порядку та принципам моралі враховуються усі особливості, що можуть бути йому притаманні.

За ознакою графічного виконання (у даному разі написання) заявлене позначення «hавka» виконане літерами латинського абетки, що надає позначенню певної виразності та посилює його розрізняльну здатність.

Апелянт повідомив, що під знаком «hавka» ним планується створення веб-ресурсу з інформацією про бюджетні заклади харчування у різних областях України. Цільовою аудиторією зазначеного проекту є молодь, студенти та туристи.

У додаткових матеріалах до заперечення вх. № 9247 від 08.06.2016 апелянтом було скорочено заявлений перелік послуг 35 класу МКТП до таких, що надаються у сфері громадського харчування: «аудіо-, відео- і фотореклама закладів харчування; надавання онлайн-торговельних майданчиків для покупців та продавців послуг в сфері громадського харчування; послуги з комерційного посередництва в сфері громадського харчування; професійне консультування і поради щодо керування роботою закладів громадського харчування; розміщування в мережі інтернет на веб-сторінках і на веб-сайтах інформації щодо асортименту товарів закладів харчування та переліку надаваних ними послуг, що дозволяє всім зацікавленим особам зручно оглядати, замовляти та купувати ці товари і замовляти послуги з веб-сторінок і веб-сайтів в інтернеті, а також отримувати необхідну інформацію про ці товари чи надавані послуги; сприяння продажеві товарів і послуг в сфері закладів громадського харчування, в тому числі за допомогою інтернет-магазинів, веб-сторінок та веб-сайтів».

Сприйняття такого позначення споживачем відносно скороченого послуг 35 класу МКТП, у першу чергу, відбувається візуально, саме за ознакою графічного виконання (написання) та потребує додаткових міркувань, суджень та пов'язаних з ними асоціацій. Отже, на думку колегії Апеляційної палати, не можна стверджувати, що саме таке сприйняття буде для споживачів однозначним.

Таким чином, висновок закладу експертизи про те, що позначення «hавka» суперечить публічному порядку та принципам моралі, використання якого спрямоване на порушення етичних норм та правил поведінки і веде до засмічення української мови, не носить очевидного характеру, і тому є необґрунтованим.

Ураховуючи наведене, колегія Апеляційної палати вважає, що заявлене позначення «hавka» може бути зареєстровано відносно скороченого переліку послуг 35 класу МКТП.

За результатами розгляду заперечення, керуючись Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», Регламентом Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2003 № 622, колегія Апеляційної палати

в и р і ш и л а:

1. Заперечення Дідика Д.А. задовольнити.
2. Рішення ДСІВ від 29.12.2015 про відмову в реєстрації знака для товарів і послуг «havka» за заявкою № т 2015 16740 відмінити.
3. Зареєструвати, за умови сплати заявником збору за публікацію відомостей про видачу свідоцтва та державного мита (адміністративного збору) за видачу свідоцтва України, знак для товарів і послуг «havka» за заявкою № т 2015 16740 відносно послуг 35 класу МКТП у такій редакції:

Клас 35: «аудіо-, відео- і фотореклама закладів харчування; надавання онлайн-торговельних майданчиків для покупців та продавців послуг в сфері громадського харчування; послуги з комерційного посередництва в сфері громадського харчування; професійне консультування і поради щодо керування роботою закладів громадського харчування; розміщування в мережі інтернет на веб-сторінках і на веб-сайтах інформації щодо асортименту товарів закладів харчування та переліку надаваних ними послуг, що дозволяє всім зацікавленим особам зручно оглядати, замовляти та купувати ці товари і замовляти послуги з веб-сторінок і веб-сайтів в інтернеті, а також отримувати необхідну інформацію про ці товари чи надавані послуги; сприяння продажам товарів і послуг в сфері громадського харчування, в тому числі за допомогою інтернет-магазинів, веб-сторінок та веб-сайтів».

Рішення набирає чинності з дати його затвердження наказом Державної служби інтелектуальної власності України.

Головуючий колегії

В.М.Ресенчук

Члени колегії

Ю.В.Ткаченко

Т.В.Терехова